

KIRÁLYEGYHÁZA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Királyegyháza bemutatása	5
3. Örökségünk	7
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	13
5. Építészeti útmutató, ajánlások	19
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Terepalakítás</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Kertészeti útmutató</i>	
<i>Erkélyek, tornácok</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok</i>	
<i>Járdák, burkolatok</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
<i>Részletek</i>	
6. Mai példák	36
7. Utcák, terek	37
8. Sajátos építményfajták	38
9. Hirdetések, reklámtáblák	39
10. Impresszum	40

1

BEVEZETÉS

Királyegyháza településképi arculati kézikönyve hivatott bemutatni a község történelmét, természeti és épített értékeit. A dokumentum kiemelt fejezete az épített értékek, építészeti ajánlásaink bemutatása, ezért ez alkotja a kézikönyv jelentős részét.

Az általunk szakmailag legmegfelelőbbnek vélt ajánlásainkat - melyek illeszkednek a településképhez - fényképekkel és ábrákkal mutatjuk be.

A javasolt megoldások mellett a kerülendő építőanyagokat, kivitelezéseket is feltüntettük.

A lakóházak egységes színezete, a tetőszerkezetek, kerítések, vakolatok megfelelő kiválasztása adja meg a településkép egységét.

Reméljük, hogy az általunk javasolt megoldások a gyakorlatban is megjelennek a község utcáin, ezzel segítve Királyegyháza fejlődését.

A közös szabályok megalkotása, azok betartása mindannyiunk érdekét szolgálja. A kézikönyv mind a helyi lakosok, mind a település iránt érdeklődők számára igyekszik egy közérthető, útmutató jelleggel bírni.

Fontos kiemelni, hogy a dokumentum nem tekinthető lezártnak, hanem az sokkal inkább egy folyamatosan bővülő, szemléletformáló kiadvány.

2

KIRÁLYEGYHÁZA BEMUTATÁSA

Királyegyháza Baranya megyében, a Szentlőrinci járásban található. A település a Mecsek és a Dráva közti sík területen fekszik. Több irányból jól megközelíthető, többek között a településtől északra elhaladó 6-os számú főút felől. Királyegyházát vasútvonal is érinti, így személyvonattal is elérhető. Szomszédos települései északról Szentlőrinc, délről Gyöngyfa, nyugatról Szentdényes, illetve délnyugat felől Sumony.

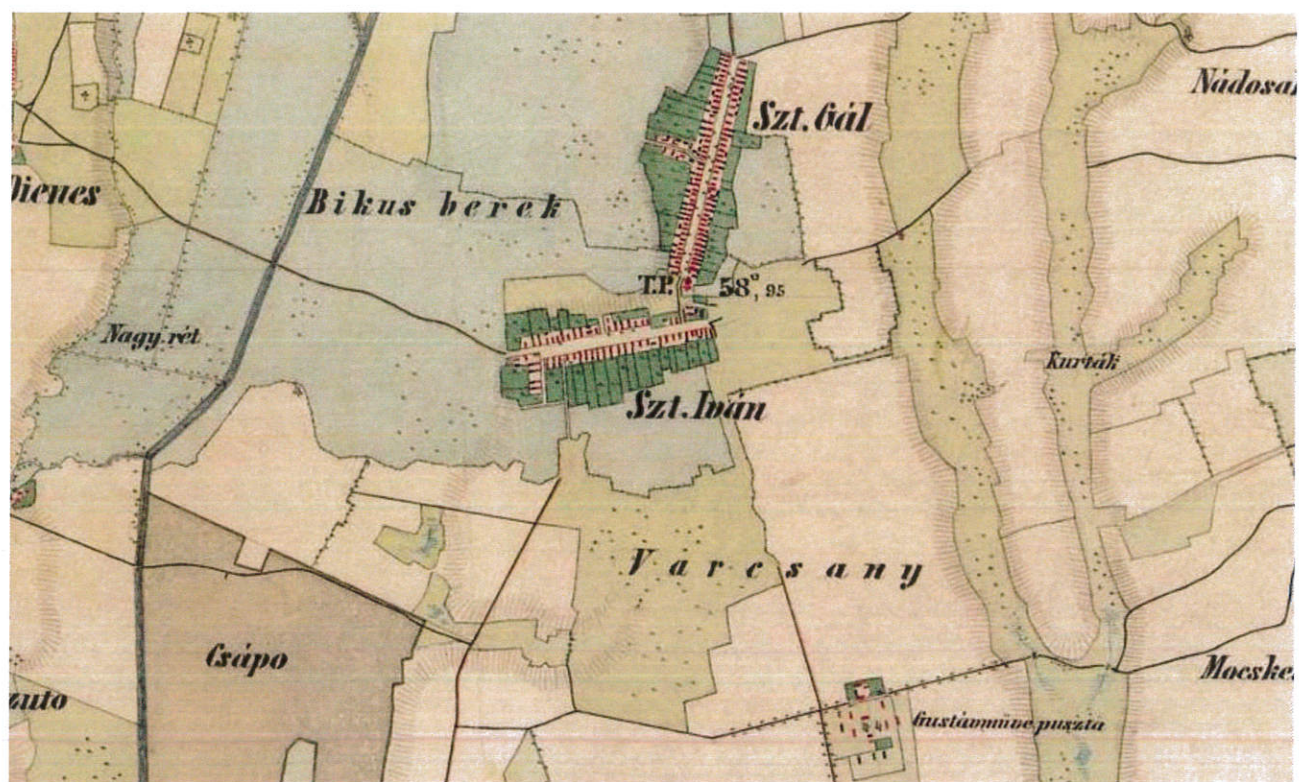
A település történelme igen nagy múltra tekint vissza. Már az írásos említése előtti időszakban is lakott terület lehetett, erről a régészeti leletek tanúskodnak. A Szentlőrinctől délre fekvő település mai területe már a rézkor késői szakaszában is lakott hely volt. A mai község Vásárosszentgál és Magyarszentiván egyesítésével jött létre 1940-ben Királyegyháza néven. Szentiván első írásos említése 1274-ből származik. A Szentiván helynév a falu templomának védőszentjére, Keresztelő Szent Jánosra utal, akit az ómagyarban Szent Ivánnak neveztek. A magyar előtag a lakosság anyanyelvével kapcsolatos.

Szentgál neve az írott emlékekben már 1292-ben Zenthgal néven olvasható. A Vásáros előtag a vásártartás jogára utal. Vásáraitól 1376 óta vannak adatok.

A település a török hódoltság ideje alatt is lakott volt, a felszabadító háborúk alatt azonban elnéptelenedett. Lakói ekkor a szomszédos falvakba menekültek. Az egykori lakosok csak a XVIII. században tértek vissza a településre. A XVI. században mindkét település nevét említik iratok.

Az első katonai felmérés (1763-1787)

A második katonai felmérés (1806-1869)

Királyegyháza lakossága jellemzően állattenyésztésből élt, a magas szintű gazdálkodások tartották el az itt élő családokat. A szarvasmarhákat hatalmas csordákban legeltették, még a XX. század utolsó éveiben is. A gazdasági változások során azonban megüresedtek az istállók a házak udvarán, ma már csak mutatóban találunk egy-két szarvasmarhatartással foglalkozó vállalkozót.

A település északi határában található cementgyár a foglalkoztatottság szempontjából igen fontos, jelenleg 130 főnek biztosít munkalehetőséget. A lakosság egy másik része a környező városokban talált munkahelyet, illetve a településen néhány vállalkozó is tevékenykedik.

Királyegyházán a civil szervezetek mellett orvosi rendelő, óvoda és általános iskola is működik. Az egykoron népesebb település lakosság száma a 2015-ös adatok alapján 909 fő.

ÖRÖKSÉGÜNK

Baranya megye építészeti öröksége igen gazdagnak tekinthető. A megye településrendszere leginkább aprófalvasként jellemezhető, a középvárosok hiánya igen erős, a zsáktelepülések száma magasnak mondható. Az iparosítás idejében a falvak elnéptelenedése volt a jellemző, itt a nagyobb átalakítások elmaradtak. Ez gazdasági szempontból ugyan előnytelen, így viszont a települések szerkezete jórészt érintetlen maradt, építészeti értékeik fennmaradtak. A települések mindegyikén találunk templomot, néhol kastélyok és kúriák a településkép meghatározói.

Örökségi szempontból a hagyományos parasztházak igen fontosak. A népi építészet emlékei Királyegyházán is megtalálhatók. A lakóházak fejlődése évszázadokon át tartott.

Az egy időben igen elterjedt faépítkezést a szabályozó rendeletek, illetve a fogyasztó erdőterületek miatt új építési módok váltották fel.

A szabályozó rendeletek már a XVIII. században megjelentek, így a faépítkezést egyre inkább a földépítkezés váltotta fel, ezért az egykor népszerű építkezési módról kevés emlékekkel rendelkezünk. A ma fennmaradt lakóházak a népi hagyományok mentén épültek. Kijelenthetjük, hogy az évszázadok során a természetes anyagok voltak a meghatározók népi építészetünkben. Kezdetben a helyi építőanyagok, szokások alapján jellegzetes táji karakterek jöttek létre a népi építészetben, majd a XX. századtól némi közeledést mutatnak a különböző tájak parasztházainak formái.

Törvényszerűnek mondható, hogy minél jobban közeledünk a XX. század fordulójához, illetve a jelenhez, annál több előkészített, megmunkált, iparilag előállított anyag jelenik meg a falvak népi építészetében. A faragott kő, a vályog, a nyers tégl, illetve az égetett tégl, később a salaktégla, a tetőfedő cserép és pala felhasználási arányainak növekedése a népi építészetben összefüggött a specializált iparok, foglalkozások és ipari létesítmények (mész-, tégláégető) elterjedésével. A vízi és szárazföldi közlekedési-szállítási lehetőségek javulásával a vasúti szállítás nyomán széles körű építőanyag-kereskedelmi tevékenység vált lehetővé, mely eljuttatott olyan építőanyagokat (kő, pala, faragott fa, zsidó, mész stb.) is az ország szinte minden területére, melynek természetföldrajzi adottságai egyébként nem tették lehetővé az anyag használatát az adott vidék népi építőgyakorlatában.

Királyegyháza parasztházai igen változatos képet mutatnak. A lakóházak egységesen oldalhatárra épültek a keskeny, hosszanti telkeken. A parasztházak jellemzően három-, illetve négyosztatúak voltak. A későbbi átépítések során néhol oldalirányba bővültek. A lakóházak tetőformája jellemzően a nyeregtető, illetve a kontyotető. Az oromzaton a füstlyukas kialakítás szinte mindenhol szerepel, néhol párkányos kialakítást figyelhetünk meg. Héjazati anyagként leginkább a cserép említhető, amely a XX. századtól kezdve egyre inkább kiszorította a nád, illetve a zsúp használatát.

Örökségünk részét képezik a tradicionális, hajlított házak is. Az „L” alaprajzú lakóházak az utcára több ablakkal néznek. A kialakításnak köszönhetően a lakóházak udvara zártabb, a polgárisodás megjelenését mutatják.

A település a szalagtelkes falvak közé sorolható, ahol a fésűs beépítés a jellemző. A domborzati viszonyok nem szabtak gátat a település szerkezetének kialakulásában, így az könnyen tervezhető formában jött létre. A településhez mezőgazdasági területek kapcsolódnak, szabályos felosztással. Királyegyháza épített értékei közül kiemelkedik a tájház épülete, a templom, illetve a hagyományos parasztházak.

Szent István király Római Katolikus Templom

A nyilvántartott műemléki védelem alatt álló, copfstílusú templom 1806-ban épült, amelyet az egykoron két különálló település lakossága épített. Főoltárát Haraszi Pál pécsi iparművész készítette 1974-ben. A templomnak két védőszentje van: Kezdetelő Szent János és Szent Gál (mivel Királyegyháza két faluból olvadt össze). A római katolikus templom helyrajzi száma: 442/1.

Királyegyházán több útszéli kőkereszt, lakóépület, kerítés, illetve gazdasági épület is helyi védelem alatt áll.

Petőfi utca 74. szám alatti gazdasági épület és a Petőfi utca 103. alatt álló lakóépület, kerítés és gazdasági épület

Petőfi utca 215. szám alatti lakóépület és kerítés

Petőfi utca 85. szám alatti kerítés

Petőfi utca 11. szám alatti kerítés

Természeti értékek

A település kiemelkedő természeti értékekkel rendelkezik. Az egyik ilyen kiemelkedő terület a Rigópusztai-park. A park a község belterülete felől, a Rigópuszta irányába vezető közlekedési úton közelíthető meg. A vasúti átjárótól déli irányban 900 méterre található, az út keleti oldalán. A parkban található a Biedermann-kastély. Az egykori Biedermann-kastély ma szociális intézménynek ad otthont. A terület rendezett képet mutat. A faállományban lombhullató fajok, főleg hársak és örökzöldek egyaránt előfordulnak, míg a cserjék esetében inkább az örökzöldek dominálnak. A fák egy része borostyánnal fertőzött, de az öreg egyedek így is impozáns látványt nyújtanak. Egyedülállóan szép a terület északi részén, a kastélyhoz vezető valamikori út két oldalát szegélyező hamisciprus fasor. Említést érdemelnek még a természetes malonyai tuják és a vörösfenyők is. A cserjék közül a kúszóboróka állomány különösen tetszetős.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

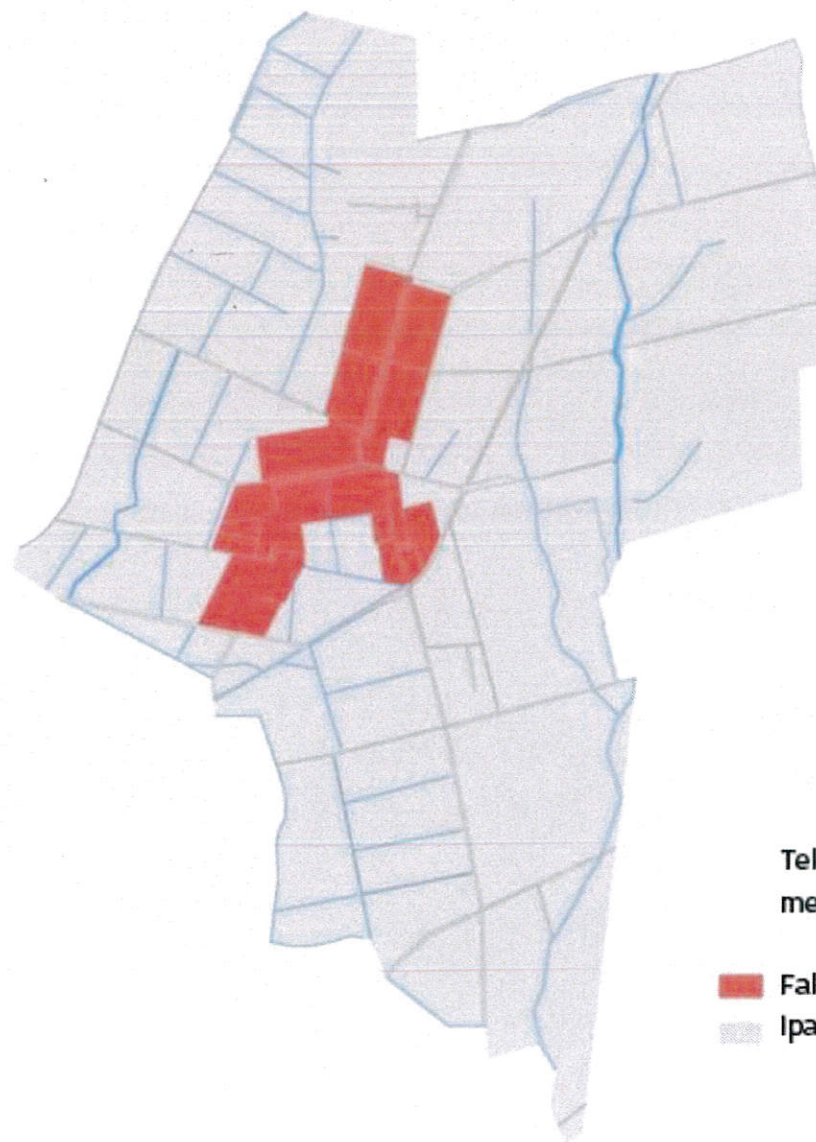

Királyegyháza

Királyegyháza Baranya megyében található, Péctől 15 km-re. Szép, rendezett település, melyen a cementgyár nyújtotta gazdasági fellendülés is látszik.

Királyegyháza község teljes közigazgatási területének településképet meghatározó területei:

- a) a település falusias karakterű lakóterülete, ahol templom és lakóépületek is találhatóak.
- b) a település ipari, mezőgazdasági területe, ahol mezőgazdasági épületek és szántóföldek vannak.

Településképi szempontból meghatározó területek:

- Falusias karakterű lakóterület
- Ipari, mezőgazdasági terület

Királyegyháza falusias karakterű lakóterület

A falusias karakterű területeken fésűs beépítés alakult ki. Az épületek jellemzően utcavonalas telepítésűek, de néhány helyen előfordul az előkertes telepítés is. Megjelennek a népi építészetre jellemző tornácos házak is, általában falazott oszloppal, mellvéddel, zsalugáteres, osztott üveges fa ablakkal. Jelen vannak a XX. század második felében épült sátoztetős kockaházak is. A többnyire egyszintes épületek tetőfedése változatos, leginkább a cserép jelenik meg, de találni lehet még nád vagy palafedést is. A homlokzatok egyszerűek, vakoltak, sötét színű lábazattal lettek kialakítva.

Királyegyháza településközpont

A község településközponti része karakterében eltér a jellemző fésűs beépítéstől, de továbbra is falusias jellegű. Királyegyháza központi területe a Szent István templom és környékén alakult ki. Itt helyezkednek el a középületek: templom, háziorvos, Polgármesteri Hivatal, posta, illetve kisebb kereskedelmi egységek. A templom körül egy parkot hoztak létre, ami kellemes képet ad a településnek. A középületek a lakóházakhoz hasonlóan néznek ki, többségük egyszintes.

Királyegyháza ipari, mezőgazdasági területek

Királyegyháza kiemelt természeti értékekkel rendelkezik. A Rigópusztai-park a községtől délkeleti irányban található, gazdag faállománnyal rendelkezik. Fontos, hogy a táj értékeit, szépségét óvjuk, fenntartva így az utókor számára.

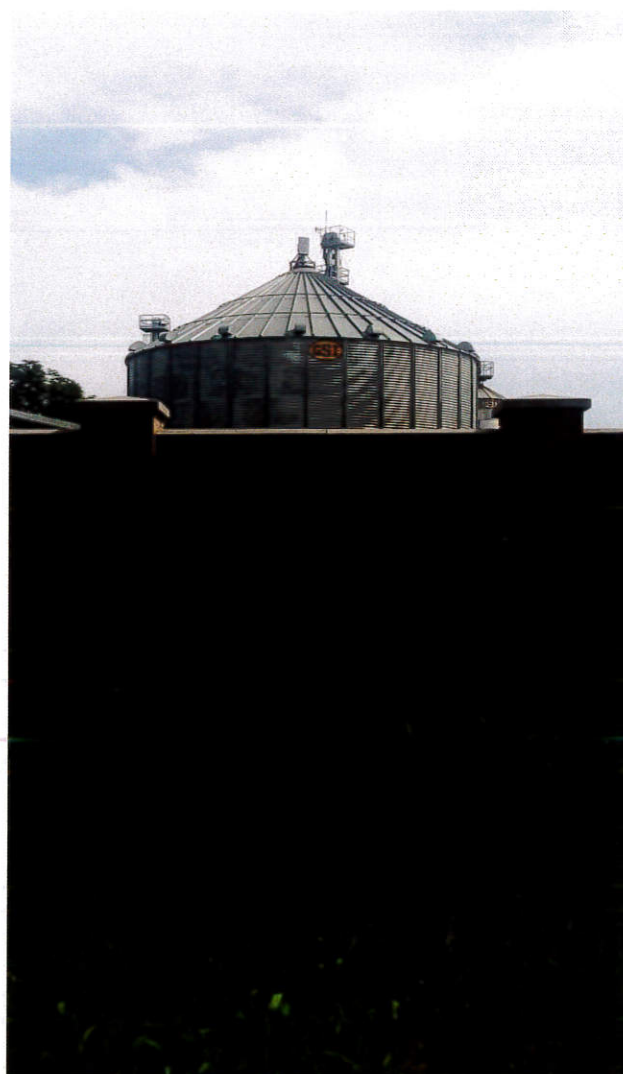

Királyegyháza évtizedeken át híres volt arról, hogy lakói többségükben állattartásból tartották el magukat és családjukat. A szarvasmarhákat hatalmas csordákban legeltették, még a XX. század utolsó éveiben is. A gazdasági változások során azonban megüresedtek az istállók a házak udvarán, ma már csak mutatóban találunk egy-két szarvasmarhatartással foglalkozó vállalkozót. A 20 % körüli munkanélküliséget enyhíteni látszik a falu közigazgatási területén épülő nagyipari beruházás, ami remélhetőleg további iparosodást is fog vonzani a közelbe, ezzel esélyt teremtve nemcsak a túlélésre, de a fejlődésre is.

A külterületen találunk néhány mezőgazdasági-, állattartó- és ipari épületet. A mezőgazdasági épületekre jellemző, hogy nyeregtetősek, általában falazott szerkezetűek, a telkeken szabadonállóan helyezkednek el, a telek körül szántóföldek láthatók.

A külterület északi részén található a Lafarge cementgyár, amely karakterében egyedi ipari épület, hiszen a funkció nagyban meghatározza az épület megjelenését. A beépítés itt is szabadon álló, az épületek modernnek, látszóbeton felületeket, szendvicspaneles kialakításokat találunk. A királyegyházi látképnek fontos eleme a cementgyár.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

Királyegyháza falusias karakterű lakóterület

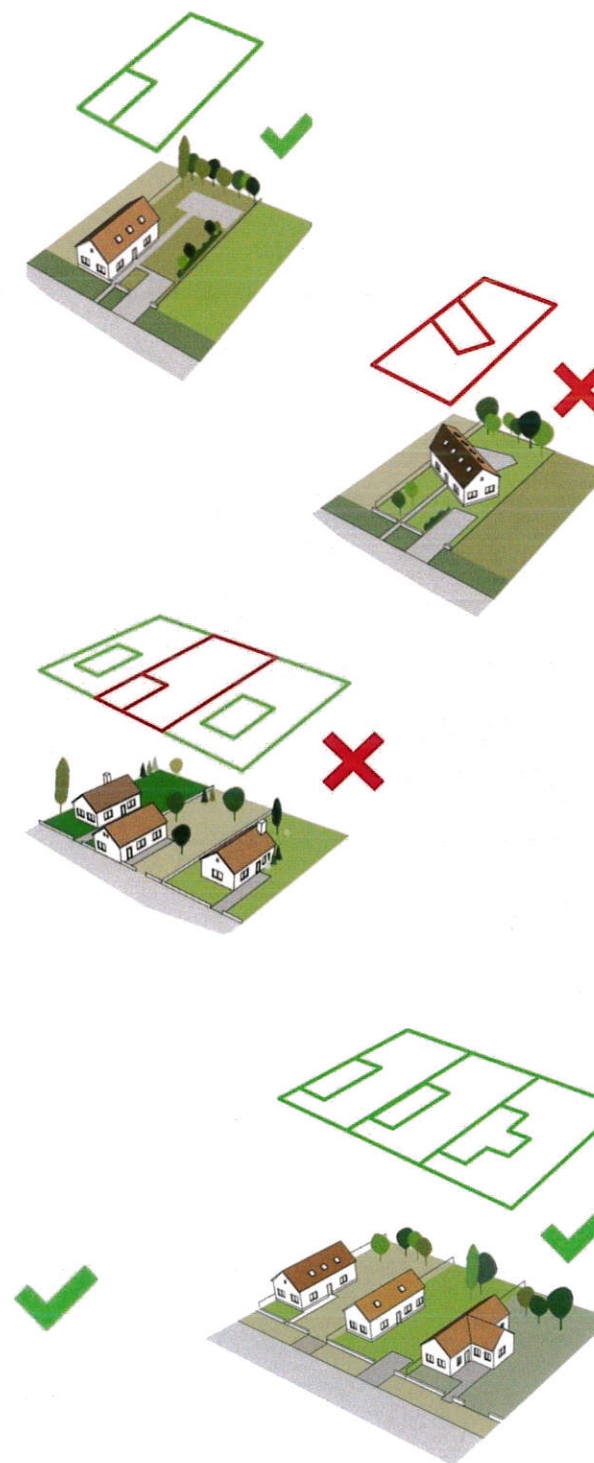
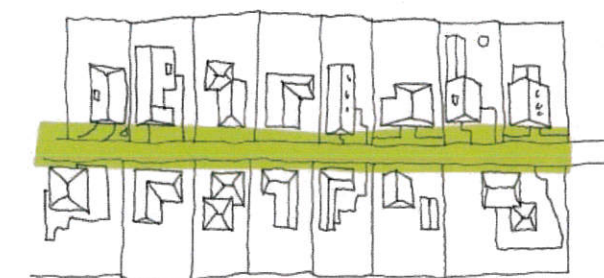
Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket, viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat.

TELEPÍTÉS

A településre az oldalhatáron álló beépítés a jellemző, a telken belüli elhelyezkedés pedig az utcára merőleges rendszerű. Indokolatlanul elforgatni ettől a tengelytől nem javasolt.

A lakóházak vagy az utcafronton állnak, vagy előkertes beépítéssel kerültek kialakításra. Az azonos méretű előkertek lényeges elemei az egységes településképeknek. Az utcában kialakult beépítéstől eltérni nem javasolt és nagyobb mértékben hátrahúzni az épületet kerülendő.

Az egyvonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A település területén a családi házak tetőhajlásszöge hasonló.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

MAGASSÁG

Törekedni kell arra, hogy egy utcában hasonló magasságú épületek kerüljenek elhelyezésre.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas házak nem illeszkednek a falu utcaképebe. A szemantik ábrán, illetve fényképen példa a településen javasolt épületmagasság illeszkedésére.

Példa az illeszkedő tetőformára és magasságra, amely egységes utcaképet eredményez.

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák igen változatosak, főként nyereg-, konty-, ritkábban sátoztetők.

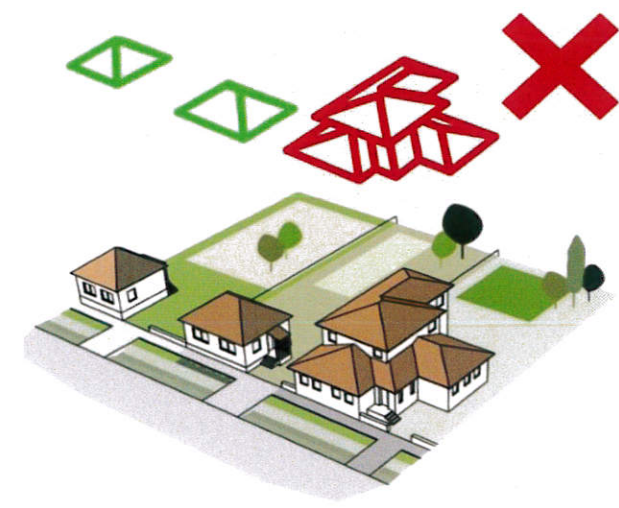
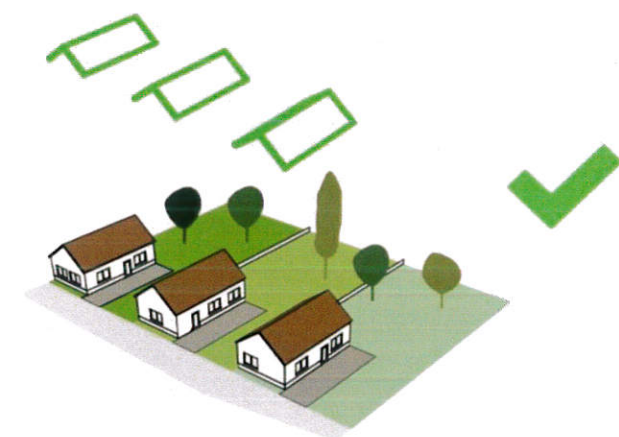
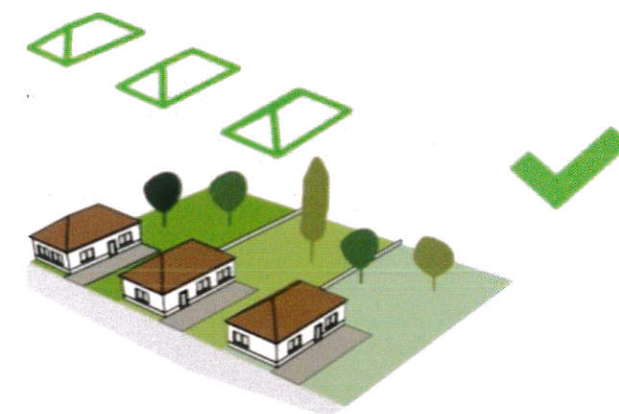
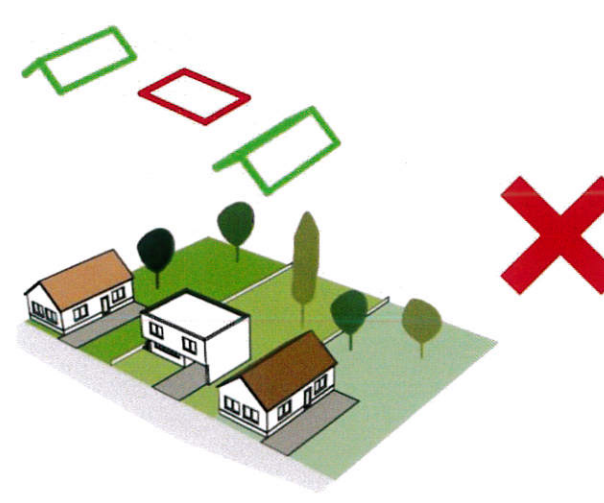
Új ház tervezésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

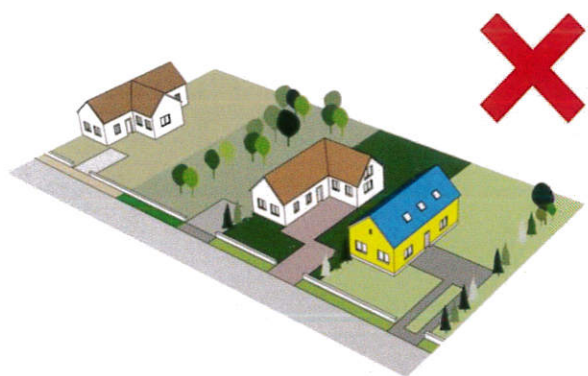
A nyeregtetős házból álló utcaképe nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület, hanem csak a szomszédoshoz hasonló.

A hazai gyökerek nélküli, „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem ajánlott a településen.

A szemantik ábrán példa a településképebe illeszkedő tetőformájú épületre.

Az alsó ábrákon példák a településen kerülendő tetőformákra, amelyek nem illeszkednek a hagyományos településképebe.

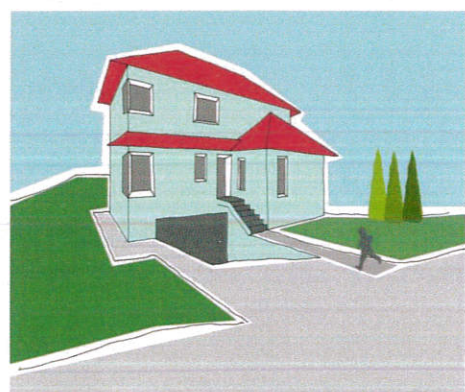
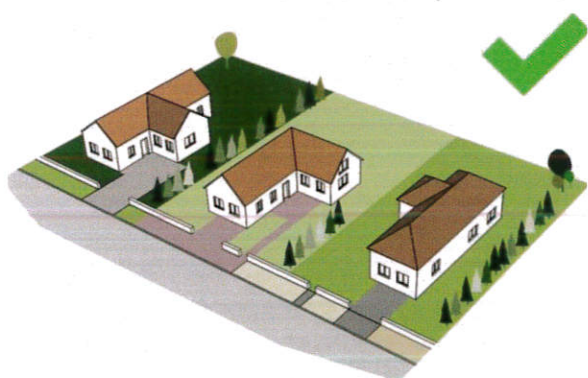

SZÍNEK

A településen a változatos színek jellemzőek. A természetes anyaghasználattal és a fehér vagy világos „földszínek” alkalmazásával egységes településkép jön létre. Az eltérő, kirívó színű épületek nem illeszkednek a meglévő házakhoz.

Nem elfogadhatóak a rikító fémlemezfedések vagy burkolatok sem.

Példa megfelelő színhasználatra. Javasolt a világos paszteszínek használata, sötét színű faablakokkal.

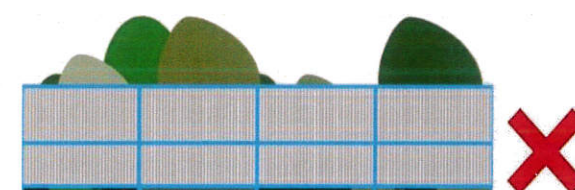
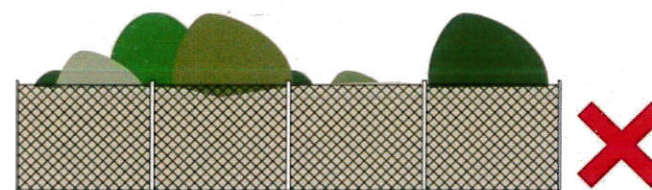
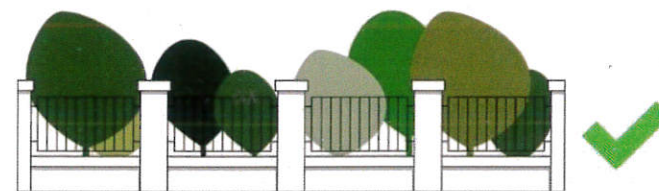
KERÍTÉSEK

A településen az áttört kerítések a jellemzők. Általában fa vagy fém anyagú, a régebbiek lábazat és oszlop nélküli kialakításúak. Később alacsony, tömör lábazattal, vakolt téglá oszlopokkal kialakított kerítések készültek.

A kezeletlen felületű, betonelemes, tömör kerítés kerülendő.

A kerítések színhasználatánál törekedni kell a ház színével harmonizáló színek használatára, fakerítésnél a barna árnyalatai javasoltak.

A teljesen áttört, drótfonatos kerítést utcafronton próbáljuk kerülni.

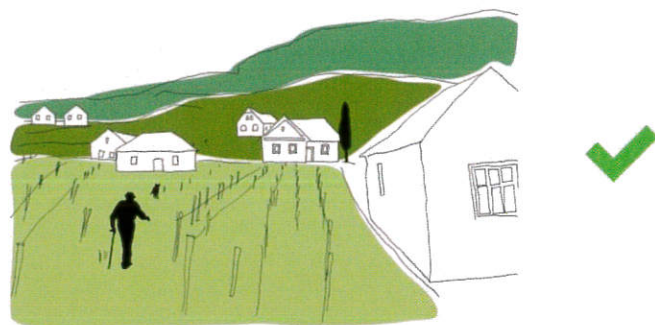

Ajánlott kerítések a településen, lábazattal, oszloppal, vagy ezek nélkül.

Királyegyháza ipari-, mezőgazdasági területek

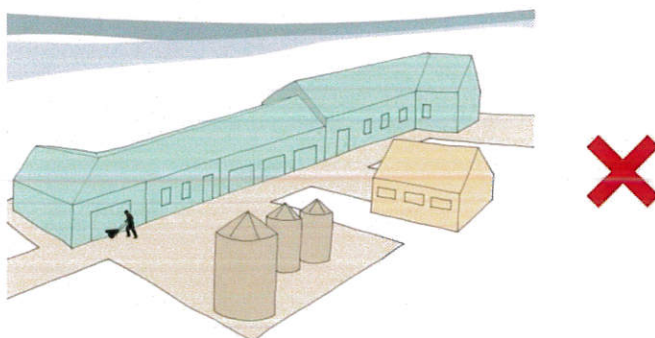
Az építészeti útmutató a település beépítési ajánlásait tartalmazza. Környezetünk megismerése szükséges ahhoz, hogy a település értékeit megőrizzessük, valamint egységes településkép kialakítását segítsük elő.

TELEPÍTÉS

A település külterületén mezőgazdasági és ipari épületek találhatóak. Itt a beépítés lazább, nem egységes, az adott funkció technológiájához alkalmazkodik. Az épületek egymással párhuzamosak, egymásra merőlegesek.

A területek általában védőerdővel övezettek, a telkek belső úthálózattal rendelkeznek, melyek többnyire burkoltak.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A külterületen is jellemző az egyéges hajlásszög megtartása.

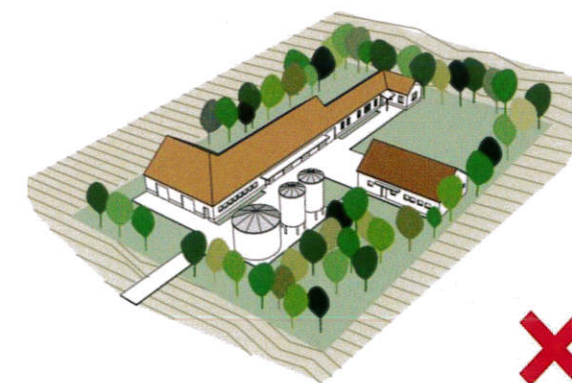
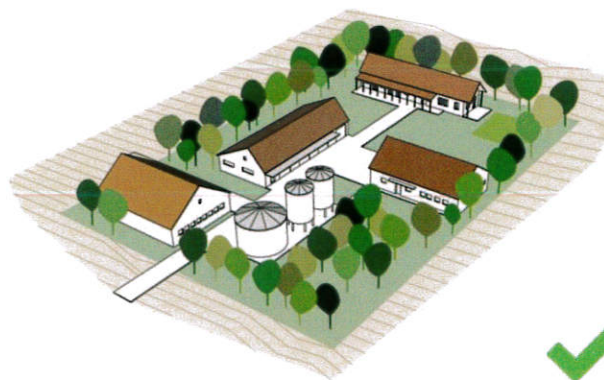
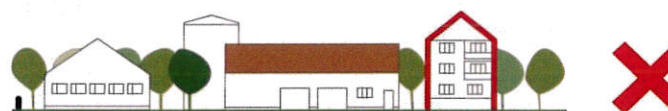
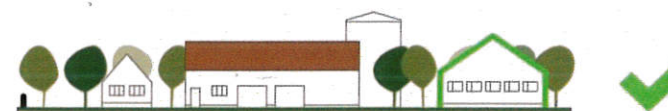
A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben lévők. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

MAGASSÁG

A külterületeken is törekedni kell arra, hogy a területen található épületek magasságához alkalmazkodjunk.

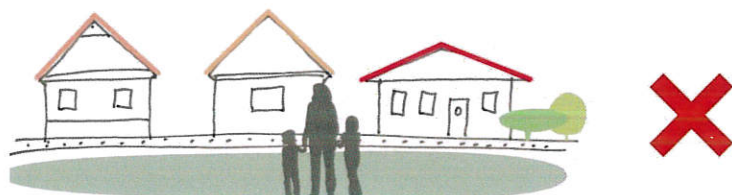
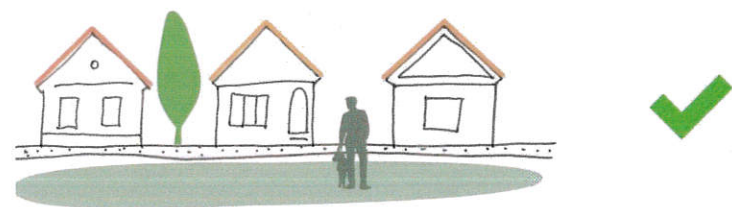
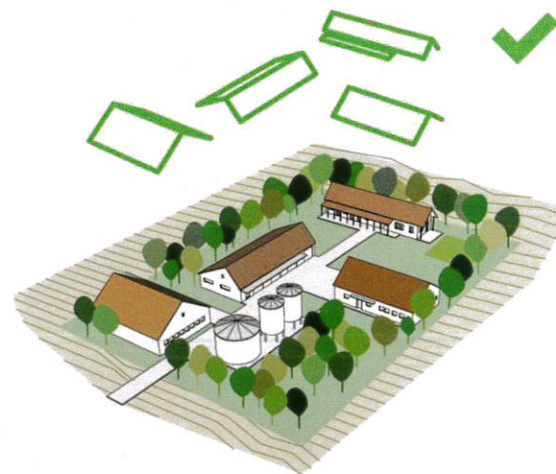
A meglévő épületek közé ékelődő, új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévők. A túl magas házak nem illeszkednek a falu utcaképebe. A szemantikusan ábrán példa a településen javasolt épületmagasság illeszkedésére.

TETŐFORMA

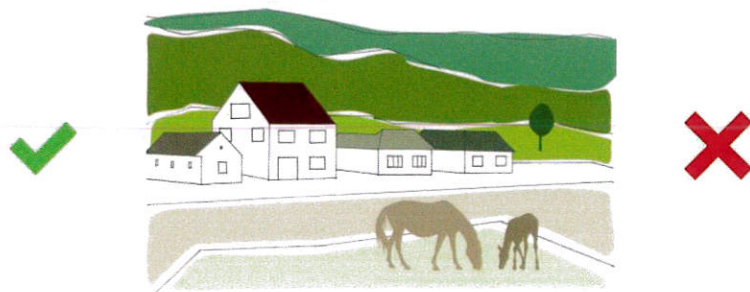
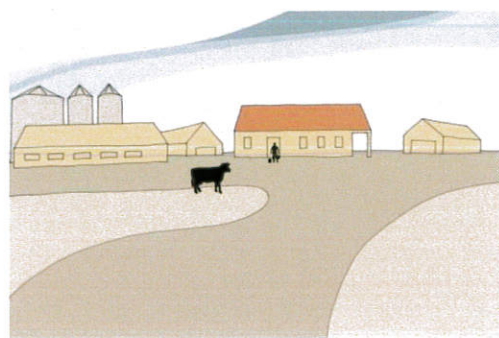
A külterületen lévő épületek tetőformái általában egyszerű nyeregtetők, kontyolás és összetett tető alkalmazása nélkül.

A külterületen is fontos, hogy megtartsuk a településre jellemző tetőformákat, attól eltérni nem javasolt, hogy ezzel szép településkép kialakítását segítsük elő.

TEREPALAKÍTÁS

A külterületen is sík a terület. Az épületeket a telken belül érdemes a közlekedő utaktól távol elhelyezni, ezzel belső közlekedési útvonal kialakítása válik szükségessé.

Királyegyháza település

KERÍTÉSEK

A településen általában áttört fakerítéseket találunk, ezek vizuálisan kevésbé választják el az utcától az előkerti területet, mint a tömör téglavagy a sűrű lécezéssel kialakított fakerítés.

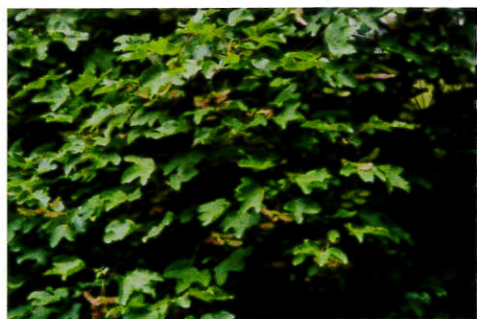
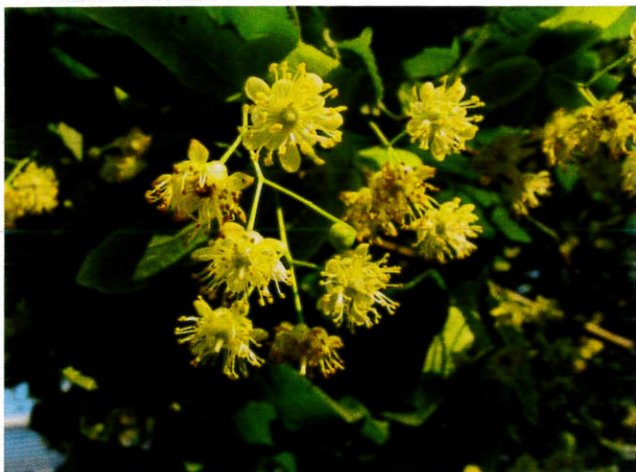
Amennyiben a fa- vagy fémkerítés sötét színű (sötétbarna, sötétzöld), akkor kontrasztot képez az épülethomlokzat fehér színével, erősen áttört felülete miatt viszont az épületet nem takarja.

A lejtős terepen a terméskövel burkolt beton lábazat támfalként is funkcionál.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

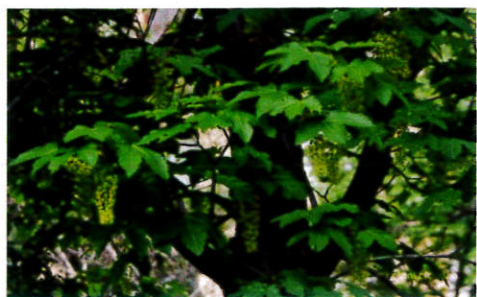
A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a gyertyános-kocsánytalan tölgyes, illetve az ártéri ligeterdő. A fő társulás névadó fajai, a közönséges gyertyán és a kocsánytalan tölgy kiválóak parkokba, sőt az előbbinek egyes fajtái, például a csüngő habitusú 'Pendula' és az oszlopos megjelenésű 'Fastigiata' is választhatóak. Azonban sövényként történő alkalmazása a legjellemzőbb, hiszen jól alakítható, gyorsan nő és télen is takar elszáradt lombjával. Mind közterületi, mind pedig kiskerti telepítésre alkalmasak a kislevelű hárs egyes fajtái, például az utcáfásításra is használható, gömb koronájú 'Greenglobe' és a kúpos koronát nevelő 'Greenspire'. A társulásban megjelenik a nagylevelű hárs is, fajtái közül például az 'Örebro' és az 'Ági' parkfának kiváló, a gömb koronájú 'Pannónia' pedig kis méretéből adódóan kertekben is megállja a helyét. Ugyancsak jellemző az ezüsthárs ebben a régióban, legelterjedtebb fajtái a 'Teri', a 'Szeleste' és a 'Brabant'. Közülük a 'Teri' kis méretének köszönhetően akár kiskertek szoliter fája is lehet.

mezei juhar

korai juhar

hegyi juhar

ezüsthárs

Juharok közül a korai, a mezei és a hegyi juhar egyaránt jellemző a térségre. A korai juhar népszerű fajtái közé tartozik például a parkfának alkalmas 'Parkway', 'Crimson King' és 'Emerald Queen', kerti viszonyok közé pedig bátran telepíthető a keskeny koronájú 'Fairview', a 'Globosum' vagy éppen az oszlopos 'Columnare'. A mezei juharnak javasolható a vörös színben kihajtó 'Red Shine' fajtája és az 'Elsrijk', melyek kifejezetten ellenállóak és sövény is nevelhető belőlük. Hegyi juharok közül igen látványos fajta a 'Negenia' és az 'Atropurpurea', melyek kiválóak sorfának és parkfának is.

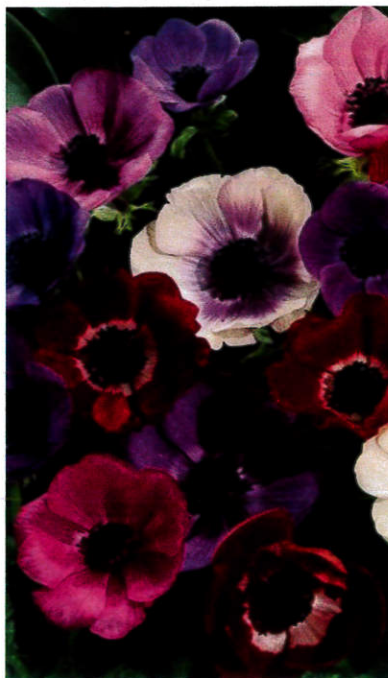
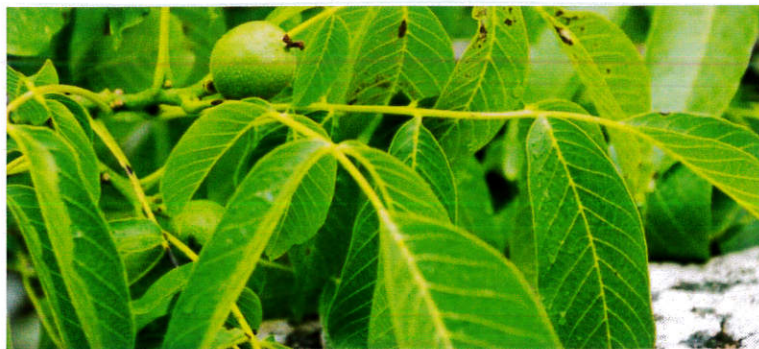
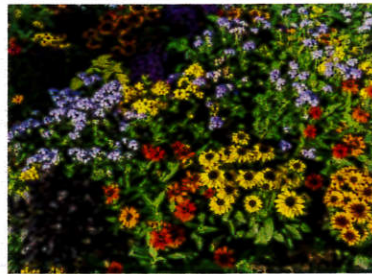
Jellemző még a magas kőris jelenléte is a társulásokra, kompaktabb fajtái, mint például a csüngő koronájú 'Pendula', illetve a gömb koronájú 'Nana' bátran alkalmazhatók kiskertekben is, utóbbi kis méretének köszönhetően akár utcáfásításra is használható. Parkokba pedig ajánlhatók a nagyméretű 'Westhof's Glorie' és 'Althena'. Díszfák köréből megemlítendő még a közönséges nyír, mely ellenálló és igénytelen, fajtái közül az alacsony, csüngő ágrendszerű 'Youngii', a vörös lombú 'Bibor' és a szeldelt levelű 'Dalecarlica' igazán látványos eleme lehet a kerteknek, parkoknak.

Üde talajokon jól érzik magukat az egyes fűz és nyár fajok, illetve a magyar kőris (*Fraxinus angustifolia subsp. pannonica*) is, a 'Raywood' fajta pedig kiváló sorfának, különlegességét az ősszel lilás bordóra színeződő lombja adja. Gyümölcsfélék tekintetében helye van a kertekben az almának, cseresznyének, meggynek, diónak, valamint a ribizskének is.

Cserjék közül a közönséges mogoró emelendő ki, melynek 'Contorta' nevű fajtája habitusával díszít, de ismertek és népszerűek vörös lombú fajták is, ilyen többek között a 'Fuscorubra'. Ugyancsak jól használható a jó alkalmazkodóképességű, bordó vesszőivel díszítő veresgyűrű som, melynek egyik legnépszerűbb fajtája a 'Midwinter Fire'. Üde talajokat kedvelő egyedek közül pedig a kányabangita említendő meg. 'Compactum' fajtája kis méretével jól alkalmazható a kiskertekben, a gyönyörű, labdaszerű virágzatával díszítő 'Roseum' pedig igazán látványos elem lehet.

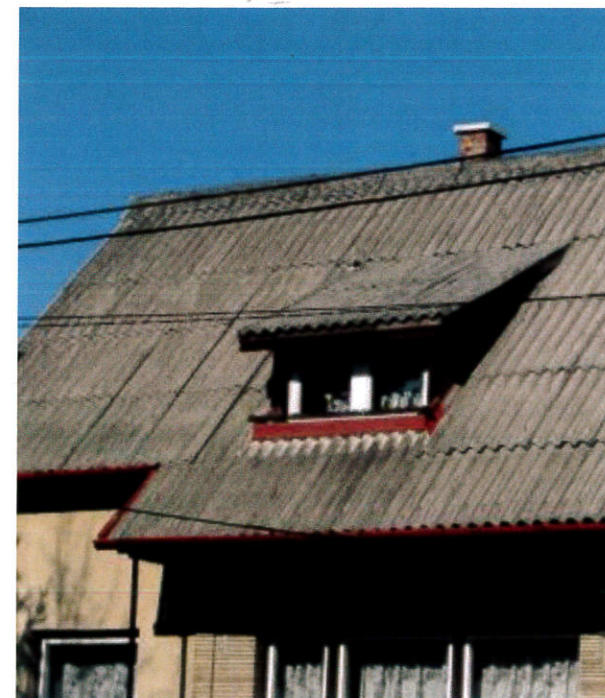

A kertek árnyékos részeiben jól érzi magát a borostyán, illetve a talajtakarásra ugyancsak kiváló meténgfélék. Árnyéki gyeppótlók közül kiemelendő a podagrafű, melynek tarka levelű változata üde színfoltot képez a kertben. Ezen kívül megjelenhetnek a különböző sás fajok, illetve a szellőrózsa is, melynek egyik közkedvelt típusa többek között a kerti szellőrózsa. A kertek, parkok naposabb részeire kerülhetnek pl. sásliliomok, de választhatók akár vágott virágnak alkalmas évelő és egynyári fajok is a kertekbe.

ANYAGHASZNÁLAT

Településképi szempontból a cserép, vagy a természetes pala tetőhéjalás javasolt.

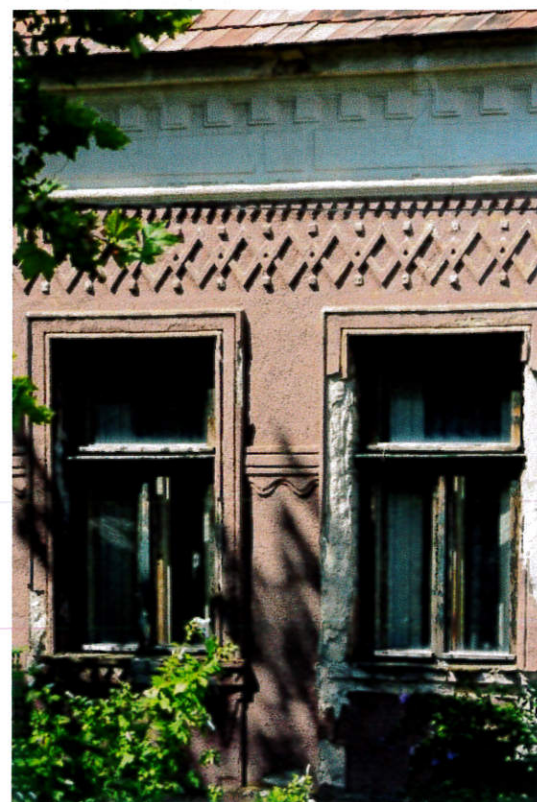

Kerülendő a településképi és egészségi szempontból is káros hullámpala. Kerüljük ugyanazon tetőfelületen különböző fedési anyag használatát. A képek nem a településen készültek.

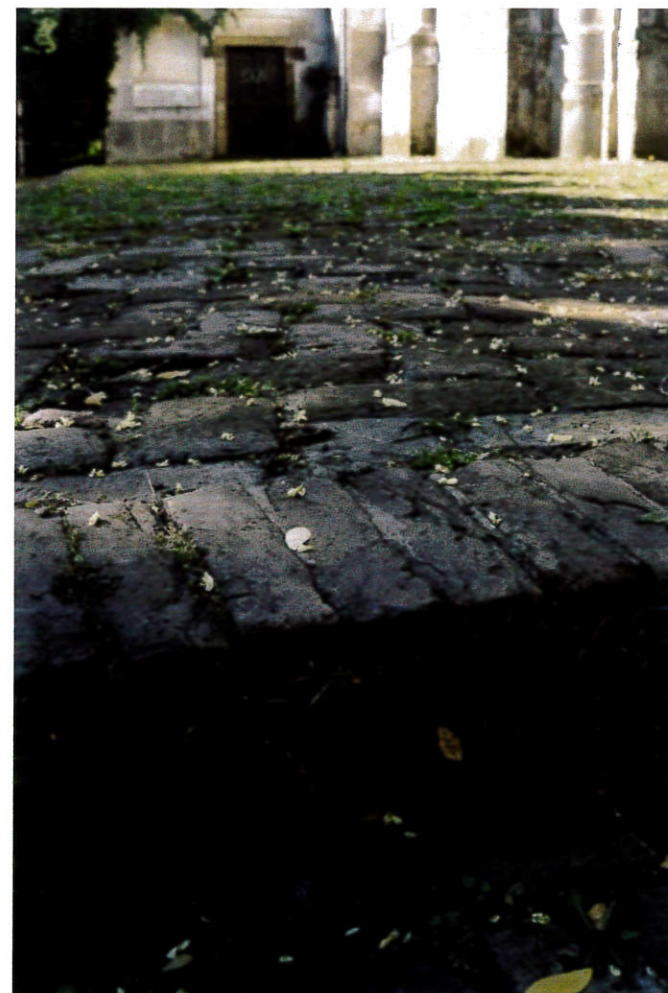

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

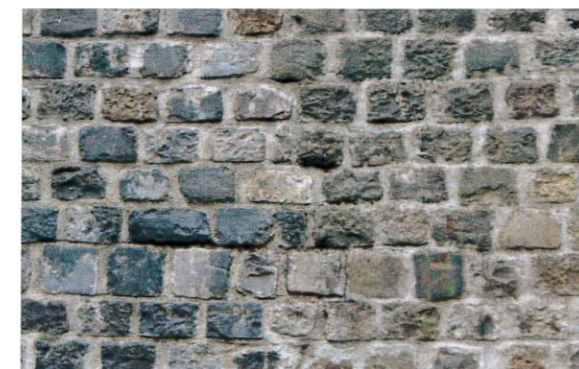
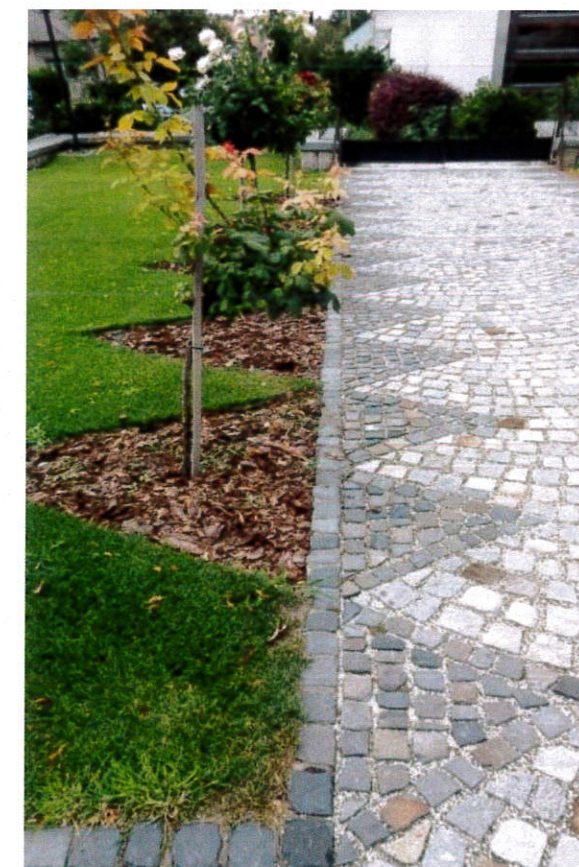
A kapuk, ajtók gondos kialakítása fontos, mert ezek a szerkezetek biztosítják a kapcsolatot az utca és az udvar között. Javasolt a megfelelő arányrendszerű faablakok beépítése a hagyományos parasztházakon, osztott üvegezésű kivitelben. Az ablakokra zsalutábla vagy zsalugáter kerüljön árnyékolónak, a külső tokos, fehér műanyag redőny kerülendő.

JÁRDÁK, BURKOLATOK

A beton, aszfalt burkolat helyett javasolt természetes anyagú burkolatkialakítás. Anyaga lehet természetes kő, bazalt.

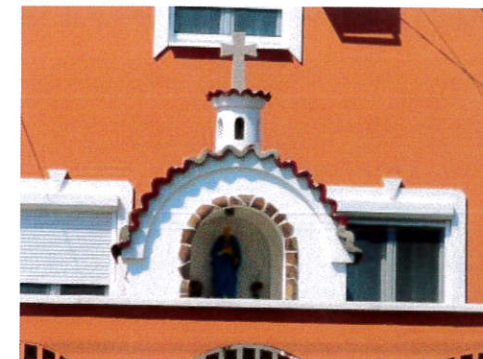
HOMLOKZATKÉPZÉS

A településen az utcára merőleges telepítésű és tetőgerinc kialakítású, füstlyukas, nyeregtetős épületek, illetve kontytetős épületek is megtalálhatók. A jellegzetes XX. századi parasztházak homlokzata, oromzata igen változatos. A lakóházak egy nagyobb vagy több kisebb ablakkal néznek az utcafrontra.

RÉSZLETEK

Az építészeti részletek szép formálása a népi építészet jellegzetessége volt. A mai épületek formálásánál is fontos egy-egy kémény, zsalugáter, homlokzati részlet kimunkálása úgy, hogy az az épület egészével összhangban legyen. Az épület mellett az udvarban, utcán lévő tárgyak, építmények is hozzájárulnak az összkép egységéhez. Egy szépen megformált kerti kút is esztétikai értéket hordozhat.

MAI PÉLDÁK

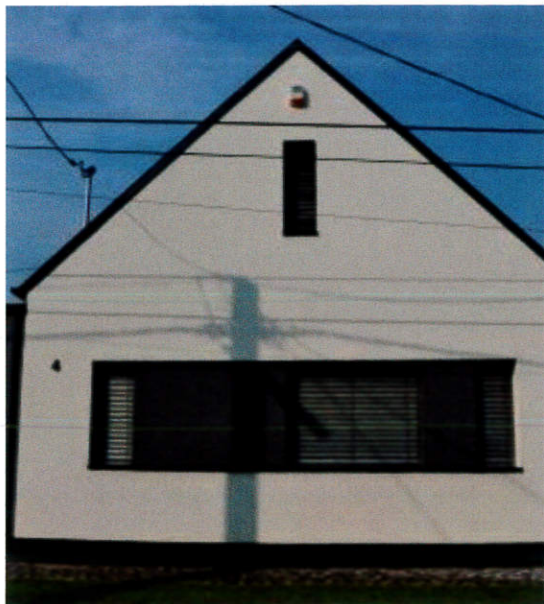
6

Meglévő épület felújítása a településkarakterbe illeszkedően

Hagyományos parasztház felújításoknál törekedjünk arra, hogy az épület megőrizze az eredeti karakterét, stílusjegyeit. Az utcai homlokzaton lévő két kis, osztott faablakot ne cseréljük nagyobbra, ne helyezzünk elé külső tokos, műanyag redőnyt. Betekintés elleni védelemnek inkább zsalutábla, vagy zsalugáter kialakítása javasolt.

Esetleges energiahatékonysági korszerűsítés esetén a fehér színű nyílászárók helyett, célszerű barnás árnyalatú fa szerkezetek beépítése.

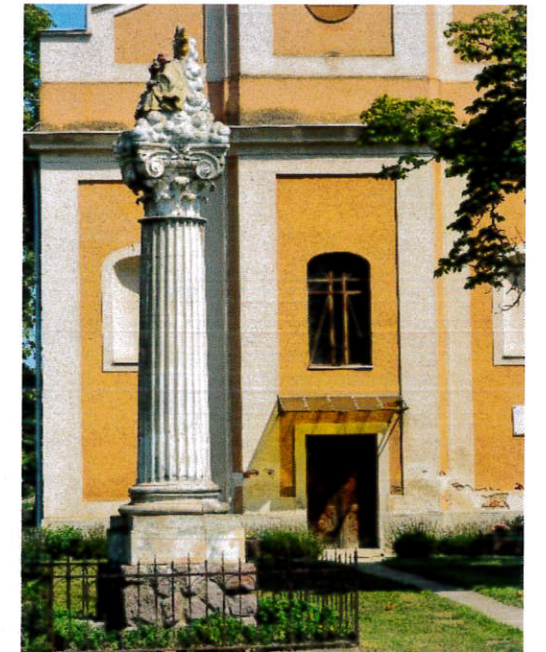
A hagyományalapú fejlesztés ott kifejezetten ajánlott, ahol még a településkép őrzi egykori arculatát. A hagyományokat tisztelő felújítások szép példákat eredményezhetnek.

UTCÁK, TEREK

7

A település közterei rendezettnek mondhatók. A házak előtt, az út mellett széles zöldfelület található. Ezek a zöldsávok, valamint a település gondozott előkertjei a településkép meghatározói. A virágos terek kellemes, falusias hangulatot teremtenek. A szobrok, emlékművek a község kulturális értékei. A zöldterületek megőrzése, esetleges bővítése fontos a későbbiek során is, mivel biztosítják a tiszta levegőt és szép, kellemes környezetet nyújtanak az itt élők számára.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

8

Parabola antenna, klímaberendezés és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő.

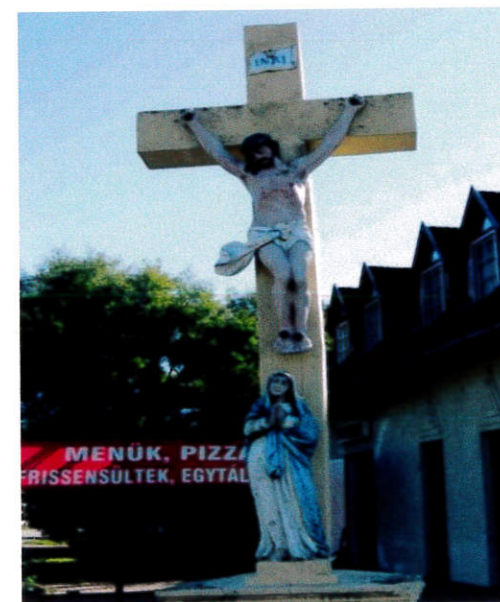
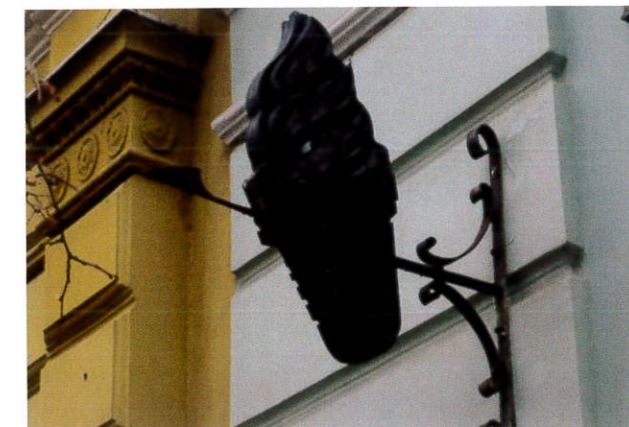
A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így a településképp nem sérül, az antenna beleolvad a környezetébe és nem okoz zavaró látványt.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

9

A településközponti részeken a színes fényreklám helyett a hagyományos cégérek elhelyezése javasolt.

A temetőben lévő régi kőkeresztek, gondozásra javasoltak. A kép nem a településen készült.

A színes, nagyméretű molinók kerülendők. A kép nem a településen készült.

10

IMPRESSZUM

KIRÁLYEGYHÁZA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZATA

Királyegyháza honlapcíme: www.kiralyegyhaza.hu

Királyegyháza e-mail címe: korjegyzoseg@kiralyegyhaza.hu

Királyegyháza postai címe: 7953 Királyegyháza, Petőfi utca 66.

Telefon: 73/340-002, 73/340-042

Körjegyző: Beák Laura

Főépítész: Farkas István

Főépítész e-mail címe: kiralyegyhaza@foepitesz.com

Szerkesztette: Kovács Krisztián

Szöveg: Bujáki Bence, Kovács Krisztián, Kőrösi Emese Edit

Fotó: Farkas István

Ábrák: Lechner Nonprofit Kft.

Grafikai tervezés: Kovács Krisztián

Királyegyháza 2018. február 20.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!